NODUL

ELISABETH VONARBURG

Elisabeth Vonarburg s-a născut la Paris, în 1947, dar din 1973 trăieşte în Canada, Este profesoară de literatură contemporană la Universitatea Chicoutimi din Québec şi director literar al revistei Solaris, *unul dintre cele mai importante periodice de SF în limba franceză, din Canada. E.V. a publicat numeroase proze scurte, majoritatea aparţinînd genurilor science fiction şi fantasy, şi un roman,* Le silence de la cité (Tăcerea oraşului, *1981), distins, în 1982, cu prestigiosul Grand Prix de la Science-Fiction Française. Succesul acestui roman, publicat în colecţia* Présence du futur *a editurii Denoël, a impus-o pe E.V. ca autor de primă mărime în aria SF-ului de expresie franceză, fapt confirmat ulterior de apariţia culegerii* Janus (Ianus *1984), din care face parte şi povestirea „Nodul" (1978). Unul dintre textele recente ale scriitoarei. „La maison au bord de la mer"* (Casa de pe ţărm, *1985), a fost ales de Judith Merrit pentru a deschide antologia* Tesseracts (Teseracturi, *1985), dedicată celor mai reprezentativi autori de SF din Canada.*

ION DORU BRANA

Cei de Centru nu-ţi spun nimic. Îţi deschid uşa, îţi dau de băut, de mîncat (drumul a fost lung). Apoi te conduc într-o cameră: pereţi albi, pat îngust şi o fereastră spre care te îndrepţi imediat, atras de albastrul ameţitor al cerului, unde mijeşte noaptea. Uşa se închide şi te întorci: nu ţi-au spus nimic, şi abia atunci îţi dai seama de asta.

În dimineaţa următoare (soseşti întotdeauna seara: de la ultimul popas, toată lumea are nevoie de-o zi întreagă pentru escaladare), te trezeşti devreme. Nici un zgomot. Tavanul, pereţii tac. Nici un pas nu răsună pe coridoare. Cu toate acestea, ştii că există lume în jurul tău: locuitorii Centrului sînt destul de numeroşi, aspiranţii-Călători, de asemenea. Dar Călătorii? Deodată, te gîndeşti la Călători; poate că s-a întors vreunul azi-noapte, sau chiar adineauri, direct de pe Punte! În momentul acela realizezi că te afli la

Centru, LA CENTRU, şi un fel de ameţeală te face să închizi ochii, să-ţi încleştezi mîinile de marginea patului: ţi se pare că te prăbuşeşti printre etajele de piatră, aspirat de un gol imens – sala subterană în care se află poarta celorlalte universuri.

N-au spus nimic nici a doua zi dimineaţă. Zgomote de voci şi miros de mîncare m-au călăuzit, la ora micului dejun, către sala de mese. O mînă fluturată la intrarea mea m-a călăuzit spre singurul chip pe care-l recunoşteam, un negru înalt cu părul alb, o faţă netedă, cu doar cîteva riduri mucalite în colţul ochilor: cel care, în ajun, îmi deschisese uşa. **Ai dormit bine? Ceai sau cafea?** Nici o vorbă în plus. Şi, fireşte, de fapt, ei n-au de ce să vorbească. Eşti aici, venită de pe unul din continente, ai avut forţa, curajul, încăpăţînarea sau pur şi simplu norocul să ajungi la capătul drumului. În ceea ce-i priveşte, pentru început este o definiţie suficientă.

Pe urmă, le vorbeşti tu, le pui întrebări. Astfel află despre tine tot ce au nevoie să ştie. (Şi dacă nu vorbeşti? Dar întotdeauna tu vorbeşti mai întîi. Ei pot să tacă foarte multă vreme.)

Mai întîi am întrebat:

— Peste cît timp?

Şi Tiehart – negrul – a dat din cap: începusem să-i vorbesc despre mine.

— Asta va depinde de dumneata.

N-am întrebat de ce, iar el a înţeles că eram la curent cu etapele obligatorii ale pregătirii pentru Călătorie: pleci doar atunci cînd eşti pregătit. Corpul, cel puţin, trebuie pregătit. Spiritul... Ţi-l pregăteşti atît cît se poate şi nu-i mare lucru. Am întrebat:

— Cînd începe?

A zîmbit, fără să spună nimic: începuse.

*

La întîia mea Călătorie, m-am trezit în lumină. O simţeam prin pleoapele închise, o lumină crudă, acută. M-am silit să nu deschid ochii, să respir calm, să fac toate exerciţiile de trezire. **Să Ascult, să Pipăi, să Simt.** Auzeam zgomote îndepărtate de glasuri străine. Undeva, curgea apa. Eram culcată pe o suprafaţă tare, netedă şi călduţă. O adiere uşoară aducea miros de mîncare. Şi această lumină, care-mi străpungea pleoapele.

Calm. Relaxare. Cale liberă reflexelor dobîndite cu trudă, cîmp deschis noilor moduri de percepţie, ascuţite în timpul lunilor de perseverent exer-

ciţiu. Gravitaţie mai puternică decît cea terestră. Infraroşii dense. Fără ultraviolete. Sînt sub pămînt? O sală subterană, pe care ecourile vocilor mi-o redau înaltă, rotundă... artificială?

Şi scăldată într-o lumină care m-a făcut să clipesc de mai multe ori cînd am deschis ochii. La început, n-am văzut pereţii sălii, erau pierduţi în această strălucire orbitoare. Apoi s-a produs adaptarea: lumina venea chiar din pereţi, din sol, din boltă. Piatră? Mai degrabă sticlă, oglinzi. Privind la picioarele mele, mi-am văzut imaginea reflectată într-un abis care mi-a dat ameţeală.

M-am ridicat cu gesturi lente de echilibrist şi-am mers pînă la peretele cel mai apropiat. Dimensiunile erau înşelătoare în această lumină fără umbră. Am văzut apărînd deodată o siluetă minusculă, care s-a oprit o dată cu mine... Alţi cîţiva paşi şi, brusc, era foarte aproape, oacheşă şi îndesată, păr scurt şi cîrlionţat: eu. Am întins mîna şi am atins mîna imaginii mele oglindite în perete.

Era o lume paşnică, această lume subterană. Cu toate că adăpostea trei rase diferite: una sălăşluia în pămînt, la nivelul solului; alta se îngropase mai adînc, în straturile stîncoase; cea de-a treia, descinzînd din aventurieri eretici, se instalase deasupra.

Molcomii mei ckariaşi din inima stîncii, cum rosteau ei acest cuvînt! **Deasupra.** Un amestec de stupoare, de admiraţie reţinută şi de spaimă aproape religioasă. **Deasupra:** în aer liber.

Furtuni gigantice răvăşeau neîncetat suprafaţa acestei planete, făcînd-o de nelocuit: cu mii de ani în urmă, clima de pe Echneng intrase într-un ciclu de instabilitate, silind speciile vii să se adapteze sau să piară. Ckariaşii se adaptaseră. Conform tradiţiei, Deasupra era împărăţia demonilor. Dar dej'ckariaşii, ckariaşii de Deasupra, săpaseră spre înălţimi, săpaseră, săpaseră, şi ajunseseră... deasupra tărîmului de Deasupra: într-un munte al cărui vîrf se înălţa mai sus de zonele de turbulenţă. Primii exploratori muriseră asfixiaţi. Ceilalţi, rămaşi la adăpost între pereţii muntelui (unde mai trăia încă majoritatea poporului lor), elaboraseră tehnicile care le-au permis să supravieţuiască la această altitudine.

Sute de ani mai tîrziu, deveniţi savanţii planetei, ei fuseseră cei care inventaseră un echivalent al Punţii. Nu o numeau aşa. Pentru ei, ca în numeroase alte universuri, Puntea nu funcţiona ca pentru noi: o foloseau doar pentru cercetări spaţiale. Da, lansaseră deja prima lor navă cu echipaj. Da, stabiliseră contacte cu alte forme de viaţă. Nu, nici una nu-mi semăna.

Nici una?!

Într-adevăr, în **acest** univers, pămîntenii nu existau. Pe Marte, acolo se dezvoltase o viaţă umanoidă, care izbutise să supravieţuiască preschimbării planetei sale într-un pustiu.

Pentru ce mă purtase puntea în **acest** univers?!

Eram încă foarte tînără.

Cei de la centru nu-ţi spun nimic. Sau dacă-ţi spun ceva, nu-ţi dai seama decît tîrziu, mult mai tîrziu.

*

Era la cîtva timp după implantarea senzorilor. Încă nu eram obişnuită cu acest şuvoi de date şi umblam ca beată. Ulterior, creierul îţi este antrenat pentru a integra, a tria, a nu traduce totul în percepţii delirante. Dar, la vremea aceea, totul era ca un alcool, fiecare gest declanşa unde de senzaţii care se extindeau, interferînd în moduri dintre cele mai bizare cu percepţiile obişnuite. Trăiam în mijlocul unei sfere vibrante, colorate. Şi pline, gata să plesnească.

Unii clachează cu adevărat în acest stadiu. Plesneam şi eu, dar ca o crisalidă. Acest corp nou, metamorfozat, era primul meu pas pe Punte, adevăratul prim pas!

Egon (pentru mine, el nu mai era acum Tiehart) şi-a clătinat capul (valuri luminoase, foşnete cristaline):

— Păşeşti de mult timp pe Punte, Mari.

— Dar nu înseamnă nimic să gîndeşti, să vrei asta! (Propria-mi voce ajungea la mine de la distanţe înţesate cu substanţe stranii.) Nici măcar să ajungi pînă aici nu înseamnă nimic. Trebuie să suporţi încercările, trebuie să treci testele. Abia atunci începe cu adevărat totul!

Oh, ştiam prea bine, ştiam tot! Mai întîi, senzorii, pe urmă întreaga muncă asupra materiei trupului: oasele, muşchii, nervii. Şi chirurgia, tratamentele, antrenamentele, toate antrenamentele, pentru a face din fiecare Călător o maşină de supravieţuit. Restul e mai puţin spectaculos, dar aici eşuează mulţi aspiranţi: la remodelarea creierului, pentru a-l transforma într-un înregistrator perfect. Integrarea datelor, memoria eidetică... Călătorii pleacă goi. Drept unic mijloc de înregistrare, ochii şi urechile lor. Drept unic calculator, memoria lor, facultatea de a corela şi capacitatea de a asimila. De perfecţiunea antrenamentului lor depinde ceea ce vor putea să aducă la Centru, cînd se vor întoarce.

Cei care se vor întoarce în **acest** univers, pe **această** planetă.

Şi cei care vor **vrea** să se întoarcă la centru.

Se spune că unii monitori ştiu dinainte cine se va întoarce. Egon a zîmbit:

— Nimeni nu poate şti asta. (Ochii i s-au înceţoşat.) Nimeni.

— Dar tu, tu n-ai dorit niciodată să pleci?

S-a întins leneş, ca o pisică, şi, prin percepţiile mele metamorfozate, am simţit un fel de nelinişte la vederea perfecţiunii curbelor line pe care mişcarea lui le propagase cu încetineală în spaţiu. Nu eram de prea multă vreme amanţi, şi cu senzorii...

— Cîndva, am crezut că doresc. Puntea mi-a arătat că nu.

Un călător, Egon?!

Care nu plecase niciodată. Dorinţa s-a stins în mine, înlocuită de un fior. Probabil că mi-a citit gîndul în ochi:

— Nu, Mari, nu Puntea este cea care decide. Ci TU, spiritul tău. Şi adevărul este că nu poţi să ştii pînă ce n-ai încercat Puntea. Eu, în adîncul sufletului meu, aveam îndoieli. N-am fost prea mirat cînd m-am trezit în acelaşi loc.

— Nici dezamăgit?

Abia dacă e ezitat:

— Nu.

— Dar ai rămas la Centru.

— Ştiam unde mi-e locul.

De zece ani era monitor, îi privea pe ceilalţi plecînd şi nu-i păsa?

Mi-a trebuit timp ca să înţeleg. Egon nu-i privea pe Călători cum pleacă. El aştepta să se întoarcă o Călătoare.

În cursul celor doi ani şi jumătate cît a durat pregătirea mea pentru Călătorie, am văzut întorcîndu-se un singur Călător. A sosit pe înserate. Începuse să ningă. Eram în sala comună cînd a răsunat clopotul. Egon şi-a îndreptat brusc spatele. Am văzut cum i se albesc mîinile încleştate de braţele fotoliului. Apoi, cu un suspin, s-a destins şi s-a dus să deschidă. Cînd a revenit după un sfert de oră, a spus zîmbind:

— E un Călător, unul vechi.

Un val de înfrigurare a trecut printre aspiranţi. Egon şi-a reluat lectura. N-am dormit aproape deloc în noaptea aceea.

A doua zi, Călătorul era în sala de mese, la un loc cu toată lumea. Îl sorbeam din ochi. De la distanţă. Mă aflam de destul timp la Centru, ca să ştiu că nu te năpusteşti asupra Călătorilor, reîntorşi sau nu. Eram dezamăgită, fireşte: n-avea aureolă în jurul capului, picioarele-i atingeau pămîntul. Un om normal, oarecare. Apoi privirile ni s-au încrucişat şi, cu o strîngere

de inimă, mi-am plecat ochii asupra farfuriei. Ce trăise el, ce văzuse... poate că aveau să treacă luni pînă să aflăm. (Părea de vreo patruzeci de ani. Călătorii mai vîrstnici au uneori nevoie de ani întregi ca să-şi relateze la Arhive Călătoriile.) Dar **se întorsese. Dominase Călătoria.**

*

Marruşii aveau un poet... (De fapt, ei zic „interpret”, „intermediar”. Pe atunci, eram la a treia Călătorie, începeam să cunosc nuanţele. Teoria, la Centru, e una. Realitatea însă... este atît de diversă, atît de infinit de diversă! Cu toate acestea, Puntea ne trimite întotdeauna în universuri care se aseamănă cu al nostru.) Mirrn nu cunoştea Puntea decît din auzite. Nu fusese niciodată în Aigna, celălalt continent, unde, cu secole în urmă, o Călătoare arătase strămoşilor lui cum să construiască o maşină de călătorit în universuri. Pe ei însă maşina nu-i făcea să Călătorească, ci le provoca vise stranii. Mirrn înţelegea foarte bine Puntea.

Iar eu începeam să pricep mai bine pentru ce nu-ţi spun nimic cei de la Centru. Oh, funcţionarea Punţii în sine nu-i un mister. Toată lumea ştie despre ce-i vorba, înainte chiar de-a ajunge la centru. (Aici, pe Pămîntul nostru, a fost descoperit din întîmplare: un cobai refrigerat la zero absolut, dispărut şi regăsit trei etaje mai jos, în cuşca lui, mestecîndu-şi liniştit grăunţele.) Şi ni se prezintă în amănunţime tehnologia Punţii, fiindcă, la nevoie, trebuie să fim capabili să construim una pentru a ne continua Călătoriile. Într-un fel, totul e foarte simplu: sfera în care ne culcăm poartă corpul nostru într-o scurtă călătorie imobilă, în inima frigului, la zero absolut. Dar nu aceasta este Călătoria. Călătoria începe cînd mişcarea moleculelor conteneşte şi ceva, denumit spirit (în lipsă de un termen mai bun: după părerea lui Egon, mai potrivit ar fi „matrice”), eliberîndu-se de spaţiu şi timp, ia după sine, nu se ştie cum, nici de ce, materia organică – pe cît se pare, suportul său indispensabil.

Spiritul eliberat de spaţiu şi timp: de spaţiu nostru şi de timpul nostru, aici, în **acest** univers. Poate, în alte universuri, timpul e diferit: conform datelor din Arhive, unii Călători s-au întors la doar, cîţiva ani după plecare, deşi, pentru ei, se scursese o viaţă întreagă. Iar alţii, întorşi după mai mult de o jumătate de veac, nu îmbătrîniseră decît cu cîţiva ani. (Şi Egon o aşteaptă pe Talitha, care a plecat în urmă cu zece ani şi care, poate, nu se va mai întoarce niciodată.)

Nu, mecanismul Punţii nu-i chiar un mister. Cel al Călătoriei însă... **Spiritul nostru ne poartă în alte universuri. Aceste universuri sea-**

mănă, în general, cu al nostru. Chiar dacă ne trezim pe o planetă necunoscută, aceasta oferă de regulă posibilitatea de a ajunge la o altă Punte: ea se găseşte chiar pe planetă, sau nivelul ştiinţific şi tehnologic al uneia dintre societăţile planetei permite construirea unei Punţi. Ori, dacă nu, locuitorii planetei stăpînesc călătoria spaţială şi-l pot trimite pe Călător acolo unde va găsi sau va putea să construiască o Punte. În unele universuri, rasa care a construit o Punte n-o poate utiliza cum o utilizăm noi. Dimpotrivă, Călători din multe alte universuri au trecut deja pe la noi...

Şi asta-i aproape tot, aproape tot ce-ţi spun. Experienţa i-a învăţat că orice cunoaştere mai aprofundată a procesului nu face decît să-l complice şi să facă şi mai nesigură Călătoria. Călătorii trebuie să plece goi şi cu o singură certitudine: Călătoria nu poate fi dirijată în mod voluntar. Cel puţin, nu de la început.

De bună seamă, acesta-i motivul pentru care istoria Punţii este atît de monotonă în universurile în care ea a fost concepută de societăţi rigide, totalitare: singurul chip de a dirija Călătoria este de a-l ucide pe Călător – a-i ucide spiritul, a-l anihila lăsîndu-i trupul în viaţă, a-l reprograma imprimîndu-i imaginea destinaţiei la care trebuie să ajungă. Dar atunci nu se călătoreşte în universuri, ci doar în universul iniţial.

Asta era ceea ce mă îngrozea cel mai mult, cînd consultam Arhivele: gîndul la aceste cadavre vii, lipsite pentru totdeauna de ele însele. Şi totuşi, reveneam mereu la arhive, cu un fel de fascinaţie morbidă.

De altfel, nu eram singura, dar nu ştiam acest lucru. Nimeni nu-mi dezvăluise vreodată că motivul care mă determinase să devin Călătoare era împărtăşit de un mare număr de aspiranţi. Despre motivele care ne îndemnau să plecăm, despre adevăratele noastre motive, nu vorbeam între noi. Cînd vorbeam între noi, discutam despre antrenament sau despre Arhive. Călătoria este o experienţă solitară, al cărei antrenament începe devreme.

Dar, cu toţii, nutream aceeaşi milă ironică pentru cei care, în alte universuri, voiseră să se folosească de Punte ca să obţină mai multe bogăţii, sau mai multă putere: Puntea (după cum o aflaseră pe spinarea lor) nu este **rentabilă:** nu se poate stoarce din ea nici un beneficiu rapid. Întreţinerea unui Centru este cea mai dezinteresată activitate imaginabilă. Ceea ce aduc Călătorii, în general, sînt idei, idei uneori similare, alteori diferite, provenite din medii diferite. Nu total diferite: universurile Punţii sînt destul de asemănătoare cu al nostru. Dar cîteodată diferite doar într-atîta încît să înşele generaţii de cercetători. Nu, Centrul este mai degrabă cunoaştere de dragul cunoaşterii. Ba chiar mai puţin (sau mai mult?), este o poartă mereu

deschisă: reamintirea faptului că există mereu altceva, altundeva.

Egon mă asculta cum predicam astfel noilor aspiranţi şi zîmbea. Credeam că era un zîmbet aprobator: era un zîmbet indulgent, un pic trist. El ştia bine că, de fapt, nu pentru asta voiam să plec.

La sfîrşitul şederii mele la Centru, schimbasem puţin refrenul. Nu se poate să nu înveţi totuşi ceva, în doi ani şi jumate. Acum vorbeam despre cunoaştere de sine, despre controlul total asupra psihicului.

Egon continua să zîmbească.

*

— Spiritul vostru este cei ce vă poartă, mi-a atras atenţia Mirrn. Iar voi nu ştiţi cu adevărat ce conţine el. Iată, tu ai ajuns în pădure.

Spre adolescenţă, tinerii marruşi îşi părăsesc familia. Nu este o datină dictată de comunitate, ci o chemare ce vine din străfundurile fiinţei lor şi căreia nici o societate marru n-a putut să i se opună fără să piară. Tinerii se îndreaptă spre mare, apoi se întorc, trecînd pe lîngă lacuri, prin pădure. Şi undeva, între mare şi pădure, unii tineri se lasă în patru labe, dinţii şi unghiile încep să le crească, puful care le acoperă pielea devine o blană deasă, şi o familie marru, văzînd că nu i se mai întoarce copilul, clatină din cap şi spune: „Băiatul n-a putut să iasă din mare” sau „Fata nu s-a desprins de copacul ei”.

Toate societăţile lor sînt organizate în funcţie de această călătorie pe care o întreprind tinerii. Un întreg continent, cel mai mic dintre cele patru, adăposteşte satele în care părinţii adolescenţilor vor trăi aşteptînd întoarcerea sau neîntoarcerea copiilor lor.

Iar eu, la a treia Călătorie, m-am trezit în pădurea acestui continent şi am trăit în mijlocul ei ca un animal, săptămîni în şir, fără memorie. Pînă cînd traiul în frumosul meu arbore, cu ale cărui fructe mă hrăneam, nu mi-a mai fost de ajuns. Fără să ştiu ce căutam, am ajuns într-un sat. Şi l-am întîlnit pe Mirrn, interpretul, intermediarul, poetul, care m-a învăţat limba lor şi unde să găsesc o Punte.

În privinţa tinerilor marruşi, credeam că am înţeles repede totul: aveam formule pregătite pentru aşa ceva. Regres pubertar, gene latente, recapitulare evolutivă. Mirrn şi-a clătinat încet capul:

— Nu, nu. E vorba de apă şi de pămînt, de pădure, de lacuri sau de mare. Sîntem plămădiţi din aceeaşi substanţă. Acestea sînt celelalte feţe, celelalte voci ale noastre. Trebuie să ne luptăm cu ele pentru a şti cine sîntem, pentru a ne consuma visele copilăriei. Cînd visele vechi s-au epuizat,

sîntem adulţi şi ne întoarcem în satele noastre. Unii rămîn prizonierii vechilor vise, nu-şi pot inventa altele noi. Şi nu se mai întorc niciodată.

Atunci, pentru noi, fiecare Călătorie era un vis consumat? Şi cînd vom fi epuizat toate visele... aveam să controlăm Călătoria după placul nostru?

La Centru, doar atît ni se spune: **Spiritul vostru este cel ce dirijează Călătoria, întregul vostru spirit, nu numai voinţa voastră conştientă. În consecinţă, Călătoria este diferită pentru fiecare. Şi fiecare trebuie să înveţe să-şi cunoască spiritul, întregul său spirit, pentru ca într-o zi să poată controla Călătoria.**

Şi eu, care eram atît de sigură că ştiu ce vreau să găsesc.

*

Cînd am plecat, Egon m-a însoţit în sala Punţii. Nu din sentimentalism, ci fiindcă în luna aceea el era de serviciu la Punte. (Dar cred că ar fi venit, oricum.) A făcut ultimele verificări, m-a declarat oficial aptă de plecare, m-a ajutat să urc şi să mă întind în habitaclul sferei.

Cînd totul a fost gata, a rămas nemişcat, deasupra mea. Torsul i se profila în deschizătura alungită. M-a privit lung, ca şi cînd i s-ar fi confirmat ceva, şi a zîmbit:

— Să ţii ochii deschişi pînă la capăt.

S-a aplecat, buzele lui mi-au atins uşor sînul stîng, apoi s-a retras.

Capacul s-a închis încet, lăsîndu-mă singură în penumbra iluminată de instrumentele de control. N-am ezitat nici o secundă să apăs pe butonul roşu. Înţepătura, durerea scurtă... Efectul narcoticului este foarte rapid: fluidul criogenic abia începea să se reverse în habitaclu, dar eu eram deja aproape complet insensibilizată. E foarte ciudat... Ai impresia că eşti înghiţit de foarte departe, ţi se pare că te vei sufoca, însă exact în momentul acela drogul ajunge la creier şi totul dispare.

Cu o clipă mai înainte însă, făcînd un efort de voinţă să ţin ochii larg deschişi, am văzut imaginea mea, reflectată printr-un bizar fenomen de refracţie, în fluidul de deasupra. Mă privea.

Probabil că Egon aflase de existenţa acestui efect de la vreun Călător, sau poate că-l trăise el însuşi, cu ocazia tentativei lui de plecare. În orice caz, era felul său de a-mi spune că ştia, că ştiuse dintotdeauna, ce voiam să caut la celălalt capăt al PUNŢII.

*

E ca şi cum m-aş apropia neîncetat, fără să-mi ating niciodată ţinta. După universul ckariaşilor, după universul marruşilor, după vreo duzină de alte universuri, în care nave de tot felul m-au purtat spre planete şi Pămînturi de tot felul, ajung acum direct la destinaţie, pe Terra. Cîteodată, chiar pe continentul unde se află Centrul. (Uneori este în Tibet, ca pe Pămîntul meu, alteori, în Europa. Altundeva, e pe un continent care nu s-a numit niciodată America.) Şi din cînd în cînd, tot mai des, întîlnesc un Egon, mai bătrîn sau mai tînăr. Dar niciodată ochii lui nu se luminează la vederea mea: nu mă cunoaşte, nu m-a văzut niciodată. Investigaţiile mele nu durează mult: nici pe acest Pămînt, nici în acest univers nu mă voi întîlni.

„Din punct de vedere statistic, e ciudat”, îmi spune unul dintre aceşti Egoni. Sînt la a patruzeci şi treia Călătorie. Se află aici tata şi mama, sau, mai bine zis, bărbatul şi femeia care locuiesc în satul şi casa cunoscute de mine. Totul pare să corespundă în acest univers. Dar lipsesc dungile trase cu creionul pe peretele bucătăriei, lîngă uşă: în această casă n-a crescut nici un copil. (Altundeva, fetiţa a murit la naştere, sau puţin mai tîrziu. În altă parte, sînt alţi copii. Odată, copilul era un băiat, dar nu l-am văzut: se afla undeva, în junglele din Guyana, trimis să moară pentru patrie.)

Au ţinut neapărat să mă conducă la Centru – cum au făcut-o de atîtea ori, în alte universuri. Bărbatul acesta, care nu-i tatăl meu, femeia aceasta, care nu-mi este mamă, mă îmbrăţişează în pragul Punţii. Îşi iau rămas bun de la femeia obosită care e fiica lor, undeva, într-un alt univers.

*

Cei, de Centru nu-ţi spun nimic. Îţi deschid uşa, îţi dau de băut, de mîncat – drumul a fost lung. O persoană necunoscută te conduce într-o cameră. Te aşezi pe patul îngust. Fereastra-i întunecată, e iarnă, se înnoptează devreme. Uşa se închide şi tu te întinzi, cu un suspin. În perspectivă, încă o Călătorie: mîine sau peste cîteva zile. De mult nu le mai numeri. Şi un alt Pămînt, de cealaltă parte a Punţii, un alt Centru, o altă Călătorie...

Oare?

Te scoli, te duci să-ţi despachetezi lucrurile. Oglinjoara rotundă, agăţată de perete, se animă la trecerea ta. Faci cale-ntoarsă, te priveşti cu o expresie puţin batjocoritoare: ridurile acestea noi, privirea dezamăgită... eşti tu.

Sînt eu.

Mă întorc, sting lumina, mă duc să mă culc. Toate aceste universuri neexplorate, toate aceste Pămînturi de pe care, fără a privi bine în jur, îmi iau avînt spre alte Pămînturi şi alte Pămînturi.. În dreptunghiul întunecat al ferestrei încep să licărească stelele. Mîine, o să-i întreb dacă pot să rămîn aici, cu ei.

Dar a doua zi, la micul dejun, un negru înalt se ridică de la o masă şi, cu un aer şovăielnic, se apropie de mine. Un Egon, care mă priveşte lung, şi o speranţă nebună care mă năpădeşte deodată, exact cînd credeam că am abandonat orice speranţă. Acest Egon m-a mai văzut. A mai văzut o dată o Călătoare cu chipul meu, venită de altundeva, eu însămi, cea pe care-am căutat-o atîta timp în zadar. Dar el spune;

— Te-ai întors, Mari.

Atunci privesc decorul evident familiar dimprejur şi mă cuprinde neliniştea: de unde să ştiu? La asta nu mă gîndisem pe vremea cînd visam la întoarcerea Călătorilor. De unde să ştiu dacă m-am întors eu sau dacă o altă Mari Călătoare a sosit într-un Centru pe care o altă Mari, Călătoare şi ea, l-a părăsit, într-un univers asemănător? Acest Egon, care este poate chiar Egon, pe cine recunoaşte?

Înţeleg dintr-o dată două lucruri: practic, n-ai cum să ştii. Şi asta nu mai are nici o importanţă.

Îi zîmbesc lui Egon, îmi las mîinile pe umerii lui. N-a îmbătrînit prea mult. Îl sărut şi-i şoptesc la ureche:

— Dar Talitha? S-a întors?

Clatină din cap. Ştie despre ce vorbesc: o dovadă? Nu! El poate să aştepte o Talitha şi în alt univers...

A doua zi, şi în zilele următoare, nu mă zoreşte nimeni să fac relatarea Călătoriilor mele. Faptul nu mă deranjează. Oare mi-e puţin ruşine la gîndul că nu voi avea mare lucru de relatat? Dar nu sînt obligată să povestesc: Călătorul e cel ce decide, Călătorul vorbeşte. Lenevesc în sala comună, privind ninsoarea de-afară: un viscol superb învăluie Centrul. Cerul a dispărut, pămîntul nu se mai vede sub volbura albă.

— Am putea fi oriunde altundeva, nu-i aşa? rosteşte Egon în spatele meu.

Zîmbesc imaginii sale oglindite în geam:

— Eu, da. Eu pot fi altundeva.

Mă priveşte cu o mimică de îndoială. Cînd i-am povestit cîte ceva despre Călătoriile mele, despre absenţa mea peste tot unde m-am căutat, a

spus, ca şi alţi Egoni: „Din punct de vedere statistic, e ciudat. Sfîrşeşti întotdeauna prin a te întîlni.” El crede că, într-adevăr, m-am întors. Şi eu aş vrea să cred asta Am vorbit deja cu părinţii mei: mă aşteaptă în casa în care-am crescut. Aşteaptă o copilă Călătoare.

Cei de la Centru nu-ţi spun mare lucru, dar îţi vorbesc despre universuri. Universurile pe care ni le deschide Puntea sînt... ca un arbore. Născut din rădăcini multiple, trunchiul său se divide în ramuri multiple: fiecare nod al cauzalităţii generează o altă posibilitate, care este un alt arbore cu ramuri multiple, la rîndul lor generînd noduri şi ramuri. Este însă un arbore straniu. Fără frunze, fără fructe şi fără să crească într-un singur sens. La capătul nenumăratelor sale ramificaţii poate că sînt rădăcinile şi astfel se perpetuează el, arborele-nostru-de-universuri, născut din el însuşi şi închizîndu-se asupra lui însuşi; fiindcă, niciodată, Călători cu adevărat străini, neumanoizi, nu şi-au făcut apariţia în Centre. Să nu cunoască, oare, Călătoria? Prefer să gîndesc, asemenea Credincioşilor, că ei Călătoresc în propriul lor arbore-de-universuri şi că într-o zi, poate...

Cum se disting universurile umane? Se pare că eflorescenţa lor e guvernată de o lege: nodurile cauzalităţii se situează întotdeauna la nivelul macromolecular. Uneori, deosebirea este evidentă: pe Pămîntul meu (acesta, cel de aici?) nu există nici infratereştri, nici omenire acvatică. Dar alteori e cu neputinţă să spui: aceasta este o stîncă, viaţa sau moartea unui fluture.

— Dar tu nu erai în nici unul dintre universurile pe care le-ai vizitat, observă Egon, calm şi îngîndurat. În peste o sută de Călătorii, nu te-ai întîlnit niciodată. Arhivele noastre nu conţin nici un exemplu de acest fel. Nu, Mari, tu te-ai întors.

Îmi mîngîie obrazul şi se duce să-şi reia munca lui cu aspiranţii-Călători. Îmi apăs fruntea pe geamul care, aburit de prezenţa noastră, nu mai oglindeşte nimic. M-am întors. De ce nu. Într-adevăr, de ce n-aş rămîne aici, cu gîndul la această ipoteză secretă: uneori existenţa unei stînci, viaţa sau moartea unui fluture este ceea ce face sau desface un univers.

Iar **acest** univers există, pentru că este cel în care m-am întors. Eu sînt nodul.

Traducere de ION DORU BRANA